

Paano gagawing kapana-panabik ang iyong trabaho

ni Marilag T. Bautista

Naranasan mo na bang mainis sa iyong trabaho? Yun bang pakiramdam mo'y sawang-sawang na, pakiramdam mo'y ayaw mo na.

Kuwidaw, nabagot ka!
Natural lamang ang mabagot paminsan-minsan. Dumarating ito kahit kani-no. Pero kung maya't maya naman ang pag-atake nito, abnormal na. Patungo ito sa tuluyang pagkaloko. At, baka mawalan ka ng trabaho . . .!

Kapag nabagot ka sa isang bagay, nangangahulugang nawawalan ka na ng interes o kasabikan dito. Sa mga pagkakatagong tulad nito, itaonng mo sa iyong sarili: mahal ko ba ang trabaho ko? Kung gayo'y bakit kailangang mawalan ako ng interes sa ginagawa ko?

Totoong nakaka-kunsiya! Kasi'y hindi dapat kabagutan ang isang bagay na minamahal, 'di ba?

Hindi mo mahal ang trabaho mo? Pero, mahal mo ang sarili mo? Kung gayon, kailangang masustihin mo ang mga pangangailangan ng iyong sarili: pagkain, damit, bahay. Napapasaiyo ang mga ito sa pamamagitan ng iyong trabaho. Mula pa rin sa iyong trabaho, naibibigay mo ang mga pangangailangan ng iba pang mahal mo. Makatwiran lang na mahalin mo ang trabaho mo.

Maiwasan ang pagkabagot, bakit hindi. Kung nagisimula na itong umatake, mapaghina ka sandali. Surin mong mabuti ang sarili mo. Alamin mo ang ugat to dahilan ng pagkabagot mo at sikapin mong patayin iyong. Alisin mo sa iyong isip ang ideya na nabagot ka. Maging positibo, isipin mong kailangan ka ng trabaho mo katulad ng pangangailangan mo nito. Ayon nga sa isang Protestant

ethic: "If you expect the world to reward you, you must give the world something in return."

Kasi'y nabubuhay ang tao sa ilalim ng tinatawag na *give-and-take relationship* o *mutualism*. Hindi puwedeng lagi na lamang tumatanggap gayong hindi naman ibinibigay ang bahaging dapat ipagkalob.

Mawalan ng ing puwang ang pagkabagot kung isasagawa ang trabaho sa parang maging kasiiya-siya sa iyo. Ikwaw na ang bahalang tumuklas sa parang akma sa iyo para maging isang uri ng libangan ang pagtatrabaho.

Isa pang paraan ng pag-iwas sa pagkabagot ay ang pagkakaroon ng kuryusidad sa mga bagay-bagay. Huwag kang

mag-aksaya ng mahabang panahon sa mga bagay na alam mo na. Ang buhay ay isang patuloy na pag-aaral. Isang mainam na paraan ng paglaki at pagkatuto ang pagtuklas at pag-alam sa iba pang mga bagay sa paligid.

Hindi maging kabagut-bagot ang pagtatrabaho kung halahun ng kuryusidad. Bagkus, maging kapana-panabik pa nga. Sa tulong nito, lagim may matutuklasang "bago." Bangitin na lamang halimbawa ang mga imbensyon. Ang mga ito ay resulta ng malaking kuryusidad ng tao sa mga bagay-bagay, na pinag-isipan at hinangad tuklasin.

Kapag lagi kang mausisa, ang lahat ng bagay ay maliiliwanag mo kahit hindi sinasadya. Higit mong makikilala

ang tao, ang kani-kanting pakikipagpapalaran, tagumpay at kabiguan. Gayundin ang ukol sa ambisyon, pag-ibig at pagmamahal, pagseselos, kahinaan, pagkasuklam at iba pa. Matutuklasan mo rin at mahahanap ng katugunan ang hiwaga at kasalmuotan ng buhay; maging ang hiwaga pa ng kamatayan. Lahat ng maiibibigay ng buhay ay maari mong matao sa tulong ng pananaliksik. Hindi ba kapana-panabik ito? Bukod sa kung minsay kailanganin mo ang mga nasabing kaalaman para sa mas epektibong pag-sasagawa ng trabaho.

Ang mga kaalamang matatamo mo bunga ng kuryusidad sa mga bagay-bagay at paghahangad na tuklasin ang mga ito ay maipapas sa mo iba. Sa paraang ito, mapagtutulong-tulongang sagutin ang mga katanungan, maipaliwanag at maunawaan ang maraming bagay sa daigdig.

Lumitaw sa mga pagsusuri na marami sa malungkit na tao ang nawalan ng kuryusidad sa mga bagay-bagay. "Yung mga taong tumuhinto sa pagtatatnong, sa pag-iimbestia, sa pananaliksik, sa pagtamo ng mga bagong kaalaman. Sila ang mga nakuntento sa mga dati na nilang nalalaman at huminto na roon. Sila ang mga taong nawalan na ng pakialam sa mundo!"

Ayon sa isang kilalang psychiatrist, "Curiosity is one of the most life-enhancing of human qualities—the cement that holds society together, the enricher and prolonger of human life."

Ayon naman sa isa pang psychiatrist: "Curiosity is the same quality that sustains and enlarges your inner life—that life from which everything you are takes its energy and its character."

Nangangahulugang kung gayon na ang kuryusidad sa mga bagay-bagay ay isang mahalagang sangkap ng buhay. Kailangan ito upang maiwasan ang pagkabagot at maging kumtento at maligaya. . . hindi lamang sa larangan ng trabaho kundi sa kabuuan ng buhay.

Ito ay hindi biro

ni Jose C. Umali, Jr.

Taun-taon, mula Agosto 13 hanggang 19, ipinagdiriwang ng Pilipinas ang "Linggo ng Wikang Pilipino" upang bigyang-panin ang kahalagahan ng pagkakaroon ng sariling wika.

Sa kabila ng ganitong pagdiriwang, nakalulungkot isipin na hanggang ngayon, hindi pa rin ang pangunahing wika sa Pilipinas—hiram na wika pa rin ang pinababayaanang mangibabaw, dayuhang wika pa rin ang pinalalaganap.

Kaya nga isang ganap na tagumpay ang pananakop ng Amerika sa Pilipinas, sapagkat nabihag nito pati ang isipan ng mga Pilipino. Nagawa nitong pag-isipin, pakalusin at pagsalitan ang Pilipino na parang isang Amerikano.

Kailan ganap na lalaya ang Pilipinas sa ganitong uri ng pananakop?

Itinaas na sa P574 ang buwanang suweldo ng mga elementary schoolteachers. Maliliit pa rin, kung talagang tutuusin ang kamahalan ngayon ng mga bilihin, ngunit malaki na rin itong biyaya sa libu-libong tisser ng mga eskuwelahang publiko.

Dapat lamang taasan ang suweldo ng mga tisser, kung maari ay umabot sana ng libro, para naman ganahan ang mga ito sa pagtuturo at ang propesyon ay pasukin ng higit na maraming matalalng kabataan.

Maselan ang tungkulin ng mga tisser. Isinasalin nila sa mga estudyante ang kanilang nalalaman, kaisipan, paniniwala

at maging ugali. Kung *bopul* mismo ang mga nagtuturo, paanong maasahang maging matalino ang mga tinuturuan? Kapag nagkaganito, ang Pilipinas ay maging bayan ng mga *bobo!*

Pinag-uusapan ngayon kung dapat suwelduhan ang mga pinuno ng mga barangay. May mga nagsasabing "dapat" bilang pagkilala sa malaking natutulong ng mga barangay sa bayan. May nagsasabi namang "hindi dapat" dahil isirain nito ang tunay na diwa ng barangay—iyong pagtulog sa mga proyektong pangkalanrang nang walang hinihintay na anumang kabayaran.

Ano man ang kalabasan ng mga pag-uusap, isang bagay ang tiyak: pinalakas ng barangay ang diwa ng bayanihan at demokrasya, isang "kasaysayan" ang nagawa at ginagawa nito para sa bayan. Isipin na lamang, habang pinagtatalnang kung dapat o hindi dapat suwelduhan ang mga pinuno ng barangay na talagang malaki ang nagagawa, sa gobyerno ay may mga empledo na sinusuwelduhan dahil sa "pagtunggang" sa loob ng walang oras.

Ordinaryong plate number na ang gagamitin ng mga opisyal ng gobyerno, hindi tulad noon na ng ibinibigay sa kanilay'y yong mabababa ang numero. Ipinagbawal ito upang mawala ang tila pagkakaroon ng "special class citizens."

Noon nga namang araw, kapag mababa ang numero ng isang sasakyan, sikat, bigatin, kaya espesyal ang ibinibigay na pagtrato ng mga pulis. Puwedeng puma-

rada sa bawal pumarada. Puwedeng pumasok sa bawal pumasok. Aba, kotsa yata ni Senator, bakit hulihin!

Siguro, kung maari lang, dapat na ring ipagbawal ang paggamit ng mga RP plate. Maraming sasakyang RP na abusado. Parang mga hari sa daan: ayaw mabubusinahan, ayaw mapapalutasan. Walang bawal-bawal, aba, RP yata!

May mga supervisors na kailangang kumuha ng mga seminar tungkol sa management at human relations. Lalo na iyong ang nalalaming paraan ng pamamahala ay matanda pa kay mahoma, iyong kung tratinhan ang mga subordinate ay parang mga robot.

Nakakalimutan ng mga ito ang "human side" ng pamamahala, na ang mga tao ay may "motivation" upang kumilos, hindi mga makina lamang na sa isang pindot ay mapapakilos.

Operators ang mga ito, hindi supervisors!

Laging malaking kontrobersiyal ang paggamit o hindi paggamit ng "bundy clock" sa mga opisina, gobyerno man o pribado. Dapat bang orasan ang mga empledo para makapagtrabaho nang husto? O ang ganitong sistema ay sagabal pa nga at nakasasama?

Para sa akin, ang paggamit ng bundy ay "dapat" at "di-dapat." Dapat ito para sa isang partikular na trabaho at di dapat para naman sa isa. Halimbawa: dapat ito para sa isang telephone operator, ngunit di-dapat sa isang information writer. Nasa opisina lang lagi ang operator sa mantalanging ang writer ay palabas-labas

Gayunman, may mga empledo na kahit na may bundy clock pa ay lagi ring wala sa opisina—walang magawa ang bundy sa kanilang paglalakwasa!